

„Közösség - Tér - Település” képzés

Szakmai gyakorlat és képzési program közösségszervező és építész hallgatók számára

I A KTT-ről általában

I.1 Mi a „Közösség - Tér - Település” képzési program?

A „Közösség - Tér - Település” képzési program – röviden: KTT – a Közös Pontok Közösség- és Településfejlesztő Nonprofit Kft. képzési programja felsőoktatási hallgatók számára, ahol a hallgatók megismerkedhetnek a **közösségekre alapozott településfejlesztés** szemléletével és elsajátíthatják annak gyakorlatát.

A képzési program a felsőoktatási intézményekkel szoros együttműködésben valósul meg: oktatóik képzőként, mentorként vesznek részt a KTT-ben, továbbá egyes intézmények a részvételt bizonyos mértékben beszámítják a szakmai gyakorlat kötelező óraszámába.

A képzés elvégzéséről a Közös Pontok Nkft. és szakmai partnere a Makovecz Imre Alapítvány közös tanúsítványt ad a résztvevőknek.

A „Közösség - Tér - Település” program szellemisége **Makovecz Imre, Beke Pál és Varga A. Tamás**, továbbá az egykori **„nyitott ház kollégium”** munkásságán alapszik. Célunk e szakmai közösség eredményeinek továbbörökítése, a mai korra értelmezve, adaptálva azokat.

1.2 Mik a „Közösség - Tér - Település” képzési program céljai?

A „Közösség - Tér - Település” képzési program átfogó célja, hogy közösség-szervező és építész hallgatók megismerjék a közösségekre alapozott településfejlesztés szemléletét és elsajátítsák annak gyakorlatát.

Ennek főbb elemei:

- egy település, nagyobbak esetében egy városrész egészében való gondolkodás képessége (egy-egy új kulturális tevékenységnek, közösségi folyamatnak, épületnek mind illeszkednie kell a település társadalmi-gazdasági történetiségéhez és jelenéhez, ahogyan az épített és természeti környezetéhez is),
- szakértői (közösségi művelődési, építészeti) szándék érintettekkel való megbeszélésének, egyeztetésének, megvitatásának képessége, a helyi polgárok és valóság iránti alázat,
- arra való képesség, hogy úgy lehessen formálni a polgárok művelődési, esztétikai igény(esség)ét, hogy az ezt szolgáló folyamatok alapja ne a szakember saját szakmai-művészeti céljai, hanem a polgárok igényei, szükségletei legyenek.

A képzési program célja továbbá, hogy a közösség-szervező és építész hallgatók ismerjék meg egymás szakterületeit, a szakmák alapelveit, egymáshoz való viszonyát, kapcsolódásaikat. Ennek részeként

- a közösség-szervező hallgatók megismerjék a tér (ideértve az épület és a városszerkezet) közösségre, közösségi kapcsolatokra és a kulturális folyamatokra való hatását és tudják, hogy adott esetben miképpen alakíthatók ki, illetve -át azok,
- az építész hallgatók megismerjék a kulturális-közösségi szemléletű (funkcionális) tervezés szempontjait és tudják, hogy mikor, milyen célból és várható eredménnyel vonhatók be közösségi szakemberek a tervezési folyamatokba.

Célunk továbbá szakterületközi együttműködések, közös projektek generálása, ezzel is elősegítve, hogy a képzésen való részvételt követően is maradjon meg a résztvevők közötti szakmai együttműködés.

1.3 Hogyan épül fel a képzési programnak?

A képzési program három fő részből áll, időtartam egy év, ütemezése a tanévekhez igazodik.

1.3.1 Elméleti képzés

Az elméleti képzés célja a közösségi művelődési, település- és közösségfejlesztési, továbbá építészeti ismeretek átadása, továbbá a hallgatók felkészítése a közösségi tervezési folyamatban való részvételre. A képzés során áttekintendő főbb témák:

- **közösségi művelődés:** a közösségi művelődésről általában, nyitott ház kísérlek, faluházépítések, kollégium,
- **építészet:** Makovecz Imre építészete, mitől jó egy közösségi tér,
- **település- és területfejlesztés:** településszociológiai alapok, város- és vidékfejlesztés, települési főépítész,
- **közösségfejlesztés:** közösségelmélet, közösségfejlesztési gyakorlata (módszerek, eszközök),
- **közösségi tervezés:** közösségi tervezési módszerek az építészetben és településfejlesztésben.

A képzésnek csak a legszükségesebb mértékben részei frontális előadások, alapvetően **műhelyek, gyakorlatok, tréninghelyzetek** biztosítják a tanulási folyamat keretét. A képzés lényegi részei azok a programelemek is, amelyek célja a **résztevők közösségé formálása**. A napok vacsorát követő időszakában **unikális kulturális programokra** (közösségi szemléletű művészekkel való beszélgetések és előadásaik), filmvetítésekre, kerekasztalbeszélgetésekre kerül sor.

1.3.2 Közösségi tervezések

A közösségi tervezések az építések helyszínül szolgáló települések lakosaival való, több alkalomból álló **közös gondolkodások**, tervezések, amelyek keretében meghatározásra kerülnek a **közösségi igények és szükségletek**, többek között azok, amelyekre egy-egy faépítmény vagy más, egy hét alatt megvalósítható építési-építészeti folyamat lehet a válasz.

A közösségi tervezések célja tehát

- egyrészt az egyes településeken nyáron megépítendő **faépítmények vagy más, egy hét alatt megvalósítható építési-építészeti folyamatok közös megtervezése**, ennek részeként
- a települések lakosai **építésekben való részvételének** és az építéseket követő **települési ünnepek** programjának megtervezésére,
- másrészt a települések általános jellegű **fejlesztési stratégiáinak** kidolgozása, amennyiben ezt valamely település önkormányzata igényli, illetve szándékában áll, hogy azt jövőbeni munkája során figyelembe vegye.

Az építészeti **tervek** első változatai a közösségi tervezési folyamat tavaszi időszakára készülnek el. A terveket a hallgatók **több alkalommal egyeztetik** a helyi közösség tagjaival.

A közösségi tervezések időszakának része továbbá egy, az összes hallgató részvételével megvalósuló **kétnapos találkozó**, amely során egyrészt az egyes hallgatói csoportok beszámolnak a részvételükkel megvalósuló közösségi tervezési folyamatokról, másrészt tovább **erősödik a résztvevők közösségi hálój**a.

1.3.3 Nyári építőtáborok

A nyári építőtáborok célja az egy hét alatt megépíthető **faépítmény** vagy más, **egy hét alatt megvalósítható építési-építészeti folyamat** (pl. használaton kívüli közösségi tér alapvető használhatóvá tétele) közös megvalósítása. Az építési folyamatokban a közösségszervező és építész hallgatók, továbbá az építések helyszínéül szolgáló település(rész)ek lakosai is részt vesznek.

Az építési napok estéin egyrészt **szakmai feldolgozásra**, másrészt – az elméleti héthez hasonlóan – szakmai, de inkább **közösségi, kulturális programokra** kerül sor.

Az építéseket követően, már a következő tanévben (várhatóan szeptember végén, október elején) 1 napos **értékelő találkozón** mutatják be a résztvevők a tervezési és építési folyamatokat. A **bemutatás** mellett a találkozó célja még a teljes képzési folyamat **értékelése**. A résztvevők ezen, a képzési folyamatot záró találkozón kapják kézhez tanúsítványukat.

A „Közösség - Tér - Település” képzési program 2019/2020-as tanévének pontos időpontjairól és helyszíneiről a „2. A KTT 2019/2020-as évéről” fejezetben található információk.

1.4 Kinek szól a képzési program?

A képzési program elsődlegesen az **alapképzésben részt vevő közösségszervező és építész hallgatóknak** szól, örömmel fogadjuk azonban pl. a **közösségi művelődés tanár**, a **közösségi és civil szakértő**, a **kulturális mediáció**, a **humánökológus** és további rokonterületek képzéseiben részt vevő hallgatókat is.

A képzési programban évente **40 hallgatónak** van lehetősége részt venni. Amennyiben a jelentkezők száma meghaladja a 40 főt, egyrészt **előnyben részesülnek a közösségszervező és építész hallgatók**. Másrészt a jelentkezési lap „Kérjük, írd pár mondatot arról, hogy miért jelentkezel a képzésre!” kérdésére adott válaszok, továbbá **szükség esetén személyes meghallgatás** alapján kerülnek kiválasztásra a képzés résztvevői.

1.5 Mi lesz a hallgatók feladata a közösségi tervezések és az építések során?

A közösségi tervezés folyamata az építések helyszínéül szolgáló **települések sajátosságaihoz igazodva** valósulnak meg. A közösségi tervezések gyakorlatából azonban előrevetíthető, hogy a folyamatok interjúkkal kezdődnek, majd **kb. havi rendszerességgel** közösségi beszélgetések formájában folytatódnak. A módszertan magában rejti annak lehetőségét, hogy egy-egy közösségi beszélgetés **késő estig is elhúzódik** – ebben az esetben, igény esetén a **tervezések helyszínéül szolgáló településeken** vagy azok közelében **biztosít szállást a program a hallgatóknak**.

A **közösségi tervezés** során az alábbi feladatokat merülhetnek fel:

- a településekről való **adatgyűjtés-adatelemzés**, azaz felkészülés, a többiek felkészítése a településekből,
- **közösségi interjú** készítés (akár párban, akár egyedül),

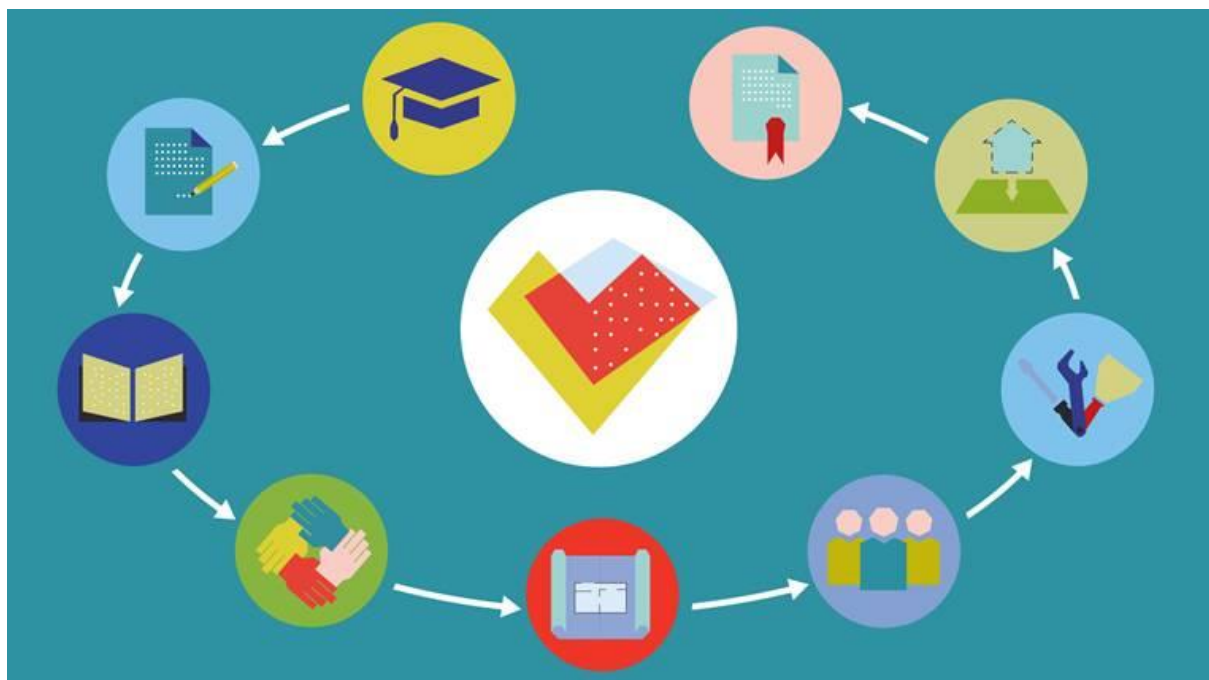
- közösségi beszélgetések megszervezése, annak megvalósításában való közreműködés: facilitálás, jegyzetelés, fényképezés, filmezés stb.,
- a közösségi beszélgetések **utólagos dokumentálása**, összefoglalása.
- az építész hallgatók esetében a **tervezés**,
- a közösségszervező és további hallgatók esetében a **tervezés folyamatában való „laikus szakértői” részvétel** és
- megannyi más feladat, ami a közösségi tervezés során felmerül, illetve szükségessé válik.

Mindezek mellett a program [Facebook](#) és [Instagram](#) oldalainak beszámolókkal, fotókkal, videókkal való színesítésében is számítunk a hallgatókra.

Az **építések** során az adott építési folyamatban való részvétel a hallgatók feladata. Azaz a „fűrés-faragás”, de még inkább **mérés, fűrészelés, csiszolás, ásás, betonozás, csavarozás, festés vagy téglarakás, vakolás, glettelés**, illetve bármi más, amit a közösségi tervezés során megálmodott faépítmény vagy épület megvalósítása igényel. Az erős rendezvényszervezői vénával rendelkező hallgatóknak további lehetőség a **táboroknak, mint a rendezvényeknek a megvalósításában való közreműködés**.

Az építőtáborokban való részvétel egyrészt kemény fizikai munkát jelent, mindemellett **zseniális közösségi élmény is**. Két szakmai partnerünk egy-egy videója tanúskodik erről:

- Hello Wood, Építész Mostra 2018: <https://vimeo.com/295159929>
- KisRigós KKSz Kft, Nesting 2017: <https://youtu.be/iAhVSAPzLEo>.

2 A KTT 2019/2020-as évfolyamáról

2.1 Elméleti képzés

A 2019. évi elméleti képzés tervezett időpontja és helyszíne

- 2019. október 14-20. (hétfőtől vasárnapig),
- Pannonhalma, a Pannonhalmi Bencés Főapátság Szent Jakab Vendégháza.

A vendégházak

A szobák

A képzések helyszíne

A helyszínről bővebb információ itt érhető el: <http://szentjakabhaz.hu>

Az elméleti képzések tartalma minden évben közel azonos, azaz megegyezik a „1.2.1. Elméleti képzés” fejezetben írtakkal.

A képzési napok esti vendégeinek köre folyamatosan bővül, az azonban már most bizonyos, hogy vendégünk lesz

- [Ferenczi György és zenekarának](#) egy tagja, akik exkluzív koncertet adnak nekünk és
- Both Miklós, aki – többek között – az ukrán falvakban ma is fellelhető zenefolklór felkutatását, megőrzését és bemutatását célul kitűző [Polyphony projektről](#) beszél majd nekünk.

2.2 Közösségi tervezések és építések

A 2019/2020-as évfolyam esetében az ország két térségének, összesen kilenc településén valósulnak meg közösségi tervezések és építések.

2.2.1 Tokaj-Hegyalja

Tokaj-Hegyalján a [Hello Wood](#) évente megrendezésre kerülő „Építész Mustra” összegytemi építészfesztiválja keretében megvalósuló építések közösségi megalapozását végzik el a hallgatók.

A 2020. évi Építész Mustra keretében **hét településen** valósulnak meg faépítmények (a 2018-ban elkészültek [ide kattintva](#) érhetők el), a közösségi tervezési folyamatok is e településeken valósulnak meg **2019 novembere és 2020 júniusa között**:

- [Bodrogolaszi](#),
- [Hercegkút](#),
- [Makkoshotyka](#),
- [Sárospatak](#),
- [Sárazsádány](#) és
- [Sátoraljaújhely](#).

A Tokaj-Hegyalján megvalósuló közösségi tervezési és építési folyamatokra elsődlegesen a Nyíregyházi Egyetem, az Eszterházy Károly Egyetem, a Debreceni Egyetem és a Sárospataki Református Teológiai Akadémia hallgatóit várjuk.

Az Építész Mustráról itt található bővebb információ:

- 2019. évi felhívás: <http://www.hellowoodedu.eu/epiteszmustra.html>,
- film: <https://vimeo.com/295159929>

2.2.2 Baranya

A képzés 2019/2020-as évfolyamának másik térsége **Baranya megye**. Itt két településen valósulnak meg közösségi tervezési és építési folyamatok.

E helyszíneken a faépítmények mellett – a közösségi tervezések eredményétől függően – **egyéb építési-építészeti folyamatok** (pl. közösségi terek felújítása, kialakítása) megvalósítására is lehetőség van.

E helyszínek kapcsán elsősorban a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának (Pécs) és Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Karának (Szekszárd) hallgatóira számítunk.

Természetesen mindkét helyszín esetében örömmel várjuk a más felsőoktatási intézményekben, illetve **egyéb képzéseken** részt vevő hallgatókat is, esetükben azonban nem tudjuk garantálni, hogy a közösségi tervezések útiköltségeit teljes mértékben lesz módunk megtéríteni.

2.3 Képzők, mentorok

Az elméleti képzés képzői körének tagjai

- Beke Márton települési, civil, piaci és kormányzati tapasztalokkal is bíró **közösségi művelődési szakember**,

- Kovács Vanda hazai és nemzetközi tapasztalatokkal is rendelkező **tréner, ifjúságsegítő, grafikus facilitátor,**
- Molnár Aranka **közösségfejlesztő,** a Közösségfejlesztők Egyesülete választmányának tagja és
- Csóka Balázs **építész,** települési főépítész, a Makovecz Imre által alapított Kós Károly Egyesülés Vándoriskolájának egykori növendéke, továbbá
- közösségszervező szakokon oktató **főiskolai, egyetemi tanárok.**

A közösségi tervezési folyamatok mentorai

- **Tokaj-Hegyalja** esetében Molnár Aranka és Bereczky Béla közösségfejlesztő, az Abaúj Leader Egyesület civil elnökségi tagja, továbbá a Nyíregyházi Egyetem, az Eszterházy Károly Egyetem és a Sárospataki Református Teológiai Akadémia egy-egy tanára,
- **Baranya** megyék esetében Dóri Éva közművelődési és közösségi tervezési szakember, továbbá a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának (Pécs) és Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Karának (Szekszárd) egy-egy tanára.

2.4 Pénzügyek

Az EMMI támogatásának köszönhetően, továbbá abból eredően, hogy a képzés első alkalommal valósul meg, a **Közös Pontok Nkft. a részvétel közel minden költségét fedezi:**

- az elméleti képzés szállás- és étkezési költségeit,
- a közösségi tervezési folyamatok során felmerülő utazási költségeket (egyéni utazás esetén a kedvezményes busz, illetve vonatjegyeket, közös utazások esetén az elszámolható kilométer-díjakat),
- a közösségi tervezés időszakában megtartandó kétnapos találkozó szállás és étkezési költségeit, továbbá
- a nyári építőtáborok szállás- és étkezési költségeit.

A hallgatók az elméleti képzés, a közösségi tervezés időszakában tartandó kétnapos találkozó és a nyári építőtáborok, továbbá a képzési folyamat legvégén tartandó értékelő és tanúsítványátadó ünnepség esetében maguk kell állják utazási költségeiket.

2.5 Jelentkezés

A „Közösség - Tér - Település” képzési program 2019/2020-as tanévére – a közösségi tervezések és építések helyszínei okán – elsődlegesen

- a Nyíregyházi Egyetem, az Eszterházy Károly Egyetem, a Debreceni Egyetem és a Sárospataki Református Teológiai Akadémia, továbbá
- a Pécsi Tudományegyetem közösségszervező és építész képzéseinek hallgatóit várjuk.

Örömmel várjuk a **más felsőoktatási intézményekben, illetve egyéb képzéseken** részt vevő hallgatókat is. Esetükben azonban **nem tudjuk garantálni, hogy a közösségi tervezések útiköltségeit teljes mértékben lesz módunk megtéríteni.**

Minden jelentkező esetében a jelentkezés feltétele az alábbiak vállalása:

- a 2019. október 14-20. között Pannonhalmán megrendezésre kerülő elméleti képzés teljes időtartamán való részvétel,
- a 2019. november és 2020. júniusa között megvalósuló közösségi tervezési alkalmak legalább 50%-án való részvétel (a vizsgaidőszakokban nem lesznek közösségi tervezési alkalmak),
- a közösségi tervezések időszaka alatt, várhatóan 2020 márciusában vagy áprilisában, Budapesten megtartandó 2 napos értékelő-beszámoló-közösségépítő találkozón való részvétel,
- a 2020 nyarán megrendezésre kerülő egyhetes építőtáborok valamelyikén való részvétel, annak teljes időtartamában, továbbá
- a 2020 szeptemberében vagy októberében tartandó 1 napos értékelő találkozón való részvétel (ekkor kerülnek átadásra a képzés elvégzéséről szóló tanúsítványok is).

A jelentkezésre itt van lehetőség: <https://kozossegtertelepules.hu/urlap>.